

TANTÁRGY ADATLAP ÉS TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

UTOLSÓ MÓDOSÍTÁS: 2013. 02. 12.

Alkalmazott Lézertechnika

1.	kód	Szemeszter	Követelmény	Kredit	Nyelv	Tárgyfélév
	BMEGEFOAMO9	6	2+0+1+f	3	magyar	tavaszi

2. A tantárgyfelelős személy és tanszék:

Név:	Beosztás:	Tanszék:
Dr. Ábrahám György	egyetemi tanár	Mechatronika, Optika és Gépészeti Informatika Tsz.

3. A tantárgy előadója:

Név:	Beosztás:	Tanszék:
Dr. Ábrahám György	egyetemi tanár	MOGI
Dr. Ujhelyi Ferenc	egyetemi docens	Atomfizika Tanszék

4. A tantárgy az alábbi témakörök ismeretére épít:

Optika és látórendszerek

5. Kötelező/ajánlott előtanulmányi rend:

Nincs

6. A tantárgy célkitűzése:

A tantárgy célja megismertetni a hallgatókat a lézer fény létrejöttének atomfizikai alapjaival, a lézer fajtákkal, a lézer fény formálásának technikáival és a tipikus lézer alkalmazásokkal.

7. A tantárgy részletes tematikája:

Fény és anyag kölcsönhatása, vonalkiszélesedési jelenségek

Atomok, molekulák és szilárd testek lehetséges állapotai, az energiaszintek betöltöttsége termikus egyensúlyban. az elektromágneses módus fogalma, módussűrűség háromdimenziós üregben. Spontán emisszió, abszorpció és indukált emisszió. Homogén és inhomogén vonalkiszélesedés természetes vonalszélesség, ütközési kiszélesedés. Doppler-kiszélesedés

Koherens optikai erősítő létrehozása

3 és 4 nívós gerjesztési modellek. Az erősítés telítődése. A teljes erősítés meghatározása homogén kiszélesedés esetén két határesetben: kis fluxus-sűrűségnél (lineáris-kis jelű erősítés) és a telítődési értéket meghaladó esetben. Inhomogén és homogén erősítésű közegek eltérő telítődési tulajdonságai.

Folyamatos és impulzusban való lézerműködés küszöb- és fázisfeltétel

Az optikai rezonátor (passzív rezonátor) jellemzői, a módusok élettartamának (a módusok sávszélességének) és a módusok frekvenciatávolságának meghatározása. A küszöbinverziósűrűség fogalma. A lézermódusok frekvenciája. Impulzus-lézerek létesítésének lehetséges módjai: erősítés kapcsolása, Q-kapcsolás, módus-csatolás.

A lézerfény spektrális tulajdonságai

Több módusú működés homogén ill. inhomogén esetben, Lamb-dip jelenség. Egymódusú működés létesítésének lehetőségei. Elvi sávzélesség és a gyakorlatban fellépő sávzélességnövelő jelenségek. Sávzélességsökkentés aktív stabilizálással. Koherencia-tulajdonságok. Időbeli koherencia és a sávzélesség kapcsolata. Hagyományos fényforrás és a lézerek koherenciahossza. Térbeli koherencia, lézernyaláb térbeli tulajdonságai (Gauss-nyaláb), divergencia fogalma

Lézertípusok

Szilárdtest lézerek, gázlézerek, festék- és kémiai lézerek, félvezető lézerek.

Lézernyaláb optika

A Gauss nyaláb fókuszálása és újrafókuszálása. Nyalábtágítás és nyalábtágító távcsövek.

Technológiai lézerek alkalmazása

A fény abszorpciója. Hővezetés. Felületkezelés. Hegesztés lézerrel. Vágás lézerrel.

A lézerek mérés technikai alkalmazása

Interferométerek. Hologrammok. Speckle interferencia. Optikai érzékelők lézerekhez. Távol-ságmérés.

Lézerek az orvostechikában

Sebészeti lézerek. szemészeti lézerek. Kozmetikai lézerek. Száloptikai lézerfény vezetés.

Lézerek a haditechnikában

Az SDI program lehetőségei és korlátai. Légköri lézerfegyverek. Űrtechnikai alkalmazások.

Lézerek a híradástechnikában

Légköri kommunikációs lehetőségek. Űrbéli kommunikáció lézerrel. Száloptikás adatátvitel. Integrált optika.

8. A tantárgy oktatásának módja: Előadás + üzemlátogatások

9. Követelmények

A félévközi jegy megszerzésének feltétele az előadásokon és a gyárlátogatásokon való részvétel és 2 db. ZH eredményes megírása.

A jegy a két ZH átlaga.

10. Konzultációs lehetőségek:

Hetente 1 alkalommal

11. Jegyzet, tankönyv, felhasználható irodalom:

Ábrahám (szerk.): Optika. Panem 1998. Budapest

12. A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka:

Heti 3 óra egyéni felkészülés szükséges

13. A tantárgy tematikáját kidolgozta:

Név:	Beosztás:	Tanszék:
Dr. Ábrahám György	egyetemi tanár	MOGI

Záradék

A tanulmányi követelmények teljesítése során tiltott eszközöket használó hallgatók szankcionálása

Az a hallgató, aki

- (a) a félévközi írásbeli számonkéréseken a tárgykövetelményekben megengedett, ill. a számonkérés felelős oktatója által felsoroltakon kívül bármely más segédeszközt (könyv, jegyzet stb.) igénybe vesz és/vagy más hallgató bármilyen segítségét – kivéve az engedélyezett eszköz kölcsönzését – kéri és/vagy azt elfogadja, a félév során a fenti tettét követő számonkérésekből kizárja magát, az addig szerzett eredményei elvesznek, aláírást nem kaphat, pótlási lehetőséggel nem rendelkezik; félévközi jeggyel záruló tárgy esetén végleges eredménye: elégtelen(1), vizsgajeggyel záruló tárgy esetén: Megtagadva.
- (b) az otthoni házi feladatot bizonyíthatóan nem saját maga készítette el, vagy abban olyan részt is saját eredményként, ill. munkaként (alkotásként) tüntet fel mely bizonyíthatóan nem az, a félév során a fenti tettét követő számonkérésekből kizárja magát, az addig szerzett eredményei elvesznek, aláírást nem kaphat, pótlási lehetőséggel nem rendelkezik; félévközi jeggyel záruló tárgy esetén végleges eredménye: elégtelen(1), vizsgajeggyel záruló tárgy esetén: Megtagadva.
- (c) az írásbeli vizsga megírása során a tárgykövetelményekben megengedett, ill. a számonkérés lebonyolításáért felelős oktató által meghatározottakon kívül más segédeszközt (könyv, jegyzet stb.) igénybe vesz és/vagy más hallgató bármilyen segítségét – kivéve az engedélyezett eszköz kölcsönzését – kéri és/vagy azt elfogadja, a vizsgán azonnal felfüggesztésre kerül, elégtelen(1) érdemjegyet kap, valamint az adott vizsgaidőszakban e tárgy további vizsgáin nem vehet részt;
- (d) az írásbeli számonkérés eredményhirdetése során a kézhez kapott kijavított és értékelt dolgozaton, ill. feladaton utólag változtat vagy változtatni próbál,
  - i. a félév során a fenti tettét követő számonkérésekből kizárja magát, az addig szerzett eredményei elvesznek, aláírást nem kaphat, pótlási lehetőséggel nem rendelkezik; félévközi jeggyel záruló tárgy esetén végleges eredménye: elégtelen(1), vizsgajeggyel záruló tárgy esetén: Megtagadva.
  - ii. a vizsgán azonnal felfüggesztésre kerül, elégtelen(1) érdemjegyet kap, valamint az adott vizsgaidőszakban e tárgy további vizsgáin nem vehet részt.